

NEKOPU

Lukáš Henzl

Jacob Heinz

2006

Handwritten text in Urdu script, featuring a large circular stamp or seal on the left side. The text is written in a cursive style and appears to be a document or a letter. The circular stamp contains some illegible text and a central emblem. The main body of text is arranged in several lines, with some words appearing to be in a different script or dialect. The overall appearance is that of a historical or official document.

NEKOPU

Lukáš Henzl

Jacob Heinz

Věnováno všem nekopáčům

Nakladatelství

jednoho lukina

2006

Nekopu

(na jiném místě v ten samý čas)

Muž vedle už si toho všimnul. Dívá se z okna, ale přitom kradmo pozoruje.

Vypiju si svoje kafe. Chlapík od stolu vedle si toho opravdu všimnul:

Milí přátelé. Nekopu.

Nekopu.

Pitomej krumpáč, titěrný psaní, letní odpoledne, starý řeči, malej ohoz, velkej vůz. Bazar plnej krámů a v něm kopáčský příručky za padesát halířů.

O co víc se do toho Jacob na poli opřel, o to víc se tu já choulím k topení. Venku je mlžno, mrholení, silný vítr, co zas hned pomine. Zima. Všichni jsou zalezlí.

I já.

Nekopu. Antihrdina.

Představivost nevybarvuje žádný podnik.

Podnik je jako stěp z akvária - plave v něm cokoli.

Podnik je synonymem výzvy.

Kuřácký či nekuřácký, vždy ve střehu.

Muž odvedle se zavrtěl na židli. Strpení, bude mu to vysvětleno.

Jako lány vysoušeného pobřeží.

Venku se spustil liják.

Nic nečeká.

A zatímco Jacob

A zatímco Jacob na druhé straně Země kope, opírá se do násady, krumpáč jiskří, šerí se a Chardonnay na banketu vyčpívá, tak já tu sedím a o milimetry se vydouvám ven z prostoru, sedím na pupku morfologických křivek a tup, tup, pomalinku se zvedám i se židlí, i se stolkem,

i s kafem. A při každém úderu Jacoba tam na druhé straně Země se dělají na hnědé hladince nad lógrém malá kola. Kryju je rukou, nenápadně, dokud mě nevyhodí, aby je nezpozoroval hlavně ten chlapík od vedle. Co mu je do toho, že nekopu? Nastražila ho sem na mě, přes půlku Země, prachmizerná nedotovaná mineralogická společnost? Vraťte se ke svým trilobitům, sakra chlape! Ne, trilobiti ne, to je něco jiného. Tady jde o nějaké malé zářící hranolky, úlomky,

rozpůlené a vybroušené kameny. A všichni pijou minerálku. I já, dostal jsem jí ke kafi. A průavou sušenku taky. Otevírám populárně vědecký časopis, dvojčíslo bez konce a čtu:

...My, zahryznutí do vrstev vnějších rašelinišť...sakra, co to je? ...my se už po sté odhodláváme a rupají nám žilky na spáncích. Zahod'te svoje břemena do našich smetišť! Je jedno, jak se budete navzájem následovat, fronta se utvoří tak i tak. Atmosférický tlak je Vám nakloněn, využijte jeho přízně...

Chm. Atmosférický tlak nám zrovna moc nakloněn není, protože venku lije a vlezlá zima jde cítit i tady. I tady, v teple. V teple, obměkčen, zabalen. A zezdola

tup, tup

Jacob kope.

Zamračil jsem se a zašustil novinami. Znovu jsem našel řádku, kde jsem přestal číst. Co to je? Tohle má být odborný časopis?

...My se vám ospravedlňujeme, protože jsme slibovali, že dojde i na jiná místa. Tento slib trvá, ale za oknem nevidíte ubíhat krajinu ani nic krajině podobného. Ubíhá čas a my ho stlačíme do šrafur a linií, které se krouť pod Vašima botama. Vyzýváme Vás všechny, kdož se zajímáte o hlinu, humus, kamení a štěrky, zapojte své síly, rozbalte svá náčiní, vytáhněte z tmavých kredencí zahrádkářskou lopatu, která tam leží ještě po předcích, strhněte z krumpáčů štítiky, relaxační fólie a isolepy a vyjděte ven. My Vám v tom nepomůžeme, jen slovem, pouhým slovem Vás navádíme.

Čas ubíhá a Vy tu nečinně sedíte. Vyjděte ven...

Sakra, já nikam nejdu, vždyť tam leje jak z konve. Když jste tak chytrý, tak si tam běžte sami. Beztak jste seděli na zadku, když jste tohle psali... nebo ne? A jak vlastně píše Jacob? Hm, když přece člověk kope, tak nemůže zároveň psát, ne? Nebo: v jedné ruce krumpáč a v druhé... no leda tak škrábat pazourkem do stěny. A ani to ne.

Přeci když se kope, nejsou stěny. Není díra. Není nic, ne?

tup, tup

Co, Jacobe, co říkáš? No, ono ani se nedá vlastně nic moc říkat, ne? Člověk je zpocenej, ten krumpáč něco váží, kymáčet se sem a tam, Jacobe, můžu jen vidět. A poslouchat. Malá kola na hladině kafe:

tup, tup

Ještě jednou jsem přelétl očima stránku. Bylo to trochu podezřelé: nikde žádní trilobiti a přesto se tu hlásá. Hm. Jestli to není bouda. Co myslíš, Jacobe? Nebo tedy mezi údery zkus něco křiknout, ne? Když tady slyším a cítím, jak tlučeš, jak tam sakra na tom poli do toho mlátíš, tak mi zkus i dát vědět, jak se na to díváš. Jak se na to teď, ve tmě, jako díváš, co? Tys utek z banketu a Chardonnay ti stejně nechutná, tak si myslíš svoje, ne?

Takhle jsem se Jacoba v duchu ptal a zároveň jsem pomrkával po chlápku vedle a po svém kafi. Už byly miliony kafi a drtivá většina z nich vystydla. Tak. A pravděpodobně i takový osud čeká i kafe na mém stole.

A najednou odněkud zespoda, ne přímo rovnou vertikálou, trochu úkosem, takhle někde pod kobercem a ještě milion tun pod tím kobercem, tedy odněkud

zespoda se slabě, slabounce, sotva slyšitelně mezi jednotlivými, spíš tušenými údery ozvalo:

Sakra... celá ta mineralogická... pakáž... a ...nic... nečist... Sed' tam... sed'... tam... a ... nic.... nedělej... nic... pořád... eee...to...vyvažuj... eee... pfff...

Tak jste to slyšeli? Slyšeli? Neslyšeli? Chlapík odvedle to slyšel? Vždyť má deštník, může jít. Zase nějaký doktor, všude se vyskytne nějaký doktor. Už už mě vidí před stolem. Můžu se i schovat pod stůl! A co je pod kobercem? Parkety? To by bylo...

Ne, nic, sedím, nic nedělám, ne, teď jsem se ani nehnul, viděli jste to přece, nic, ani kafe se už nenapiju, nebo jo, srknu si, beztak už vystydlo, ale žádný čtení, ne ne. Je to brak, jasně. Tady v tiráži toho časopisu o autorech nic

není, nejsou autoři, to jsem si mohl myslet, zůstanou anonymní. Tak to je. Snad to i má nějakou logiku, při bližším šťarání se dá najít ve všem logika. Asi jo, že teda píšou slova a nechávají to na nás. Ale to je pochybenost, protože jedinej, kdo tu kope, je Jacob a tihle anonymové přece o Jacobovi neví, takže on je předběhl, on je pěkně převez, on jim vypálil rybník, jo, a pak ať si píšou sebevíc. A přiznají to: Jen slovem, pouhým slovem. Kdyby slova zdolávaly hlinu a šutry, to ano. Ale zůstávají na papíře. Možná obalit jimi krumpáč, obalit všema těma větama krumpáč, možná to, ale to pak visí ve vitríně, k ničemu to nevede, ne ne, nic nečíst, zůstat tady.

Ale přeci jenom: nemůžu se přiklánět ani na jednu ani na druhou stranu. Jak se mám přiklánět, když mám vyvažovat? Hm?

A Jacobe, jak dlouho vlastně míníš kopat?

Dáš mi vědět?

Viš, kde jsem?

Zůstávám, ano?

48 kafí (press s mlékem)

Po mnoha a mnoha dnech strávených vsedě v tomhle podniku jsem už přecitlivělý téměř na vše. Cítím, jak mi dolů od palců na nohou ke kolenům a dál všemi směry po celém těle probíhá drobné chvění, které je vyvoláváno zespona. Jsou to drobná chvění, která by snad zaznamenal jen velmi citlivý seismický přístroj. Já ale přesně vím, jakými směry se to chvění vydává, kde se stýkají rezonující desky obrovských bloků, skrytých našim zraků dole pod povrchem Země. Odněkud z karbonu, z devonu,

z břidlicových a vápencových vrstev, odněkud ze ztuhlých vrstev bahna a shnilých kytek, z patvarů, vzniklých už dávno pominutými zápasy v rašeliníštích, obtisklé stopy, pokusy o chmat, záznamy pochodu a přemísťování se.

Z baru na mě číšník vrhá nedůvěřivé pohledy, už jsem vypil kafi, že by jeden explodoval, každá kapka deště venku mi dá předem vědět, kdy a kam přesně dopadne, atmosférický tlak mi už je nejen nakloněn, ale já sám si ho už vybubnovávám prsty do desky stolu, drobnými přitlaky určuji čísla hodnot v megapascalch.

„Jacobe, Jacobe, prosimtě jak to vypadá, nemůžu tu skejsnout věčně, ta nečinnost mě zabijí, jestli se nepohnu zdřevění mi celé tělo. Sedím tu, hlavně v noci je klid, ale nezamhouřím oči. Jsem přecitlivělý i na rádio a tak když se hrajou půlnoční jazzovky, tak mi

brní hlava, jak se ty zvuky míchají se všemi frekvencemi, které se mi neodbytně zažirají do pórů. Tuhle nějaká paní o dvě čtvrtě vedle zvedla jednou v noci telefon a já se probudil hrůzou co se zas kde stalo, ale byl to omyl a to člověka dokáže vytočit. Už ani neklepu nohou do podlahy, jak jsme se mohli až dosud údery dorozumívat.

Herdek Jacobe, kdy si dáš voraz, nebudeš přeci kopat věčně!„

A drobným chvěním mi přes dva miliony let starou brázdou předalpinského vrásnění a osm set tisíc let staré spadlé stromy proběhl do nohou a do kafe vzkaz:

„...Nic tě...nedrží, jsi naprosto... volný, můžeš si dělat... co chceš,...těch osmačtyřicet kafi Ti platí... mineralogický spolek... Běž si... kam chceš, já musím... kopat...„

„No tak se snad rozloučíme, ne?„

Vyrušil mě číšník. Jestli si dám ještě kávu? Ne, v žádném případě, odcházím, dejte můj účet mineralogickému spolku. Ne, kontakt si na ně zjistíte sám, třeba v tomhle časopise. Ne, to není legrace, nejsem tu od toho, abych zaplatil čtyřicet osm kafi, mám dokonce pod jejich vlivem už docela jiný tlak, než je běžné, takže bych Vás správně měl žalovat za újmu na zdraví, pokud by mi tahle újma teď byla ke škodě, ale já jí naopak hodlám plně využít, takže kávu platí již zmíněný spolek v plné výši, tedy přesně čtyřicet osm káv presso, čtyřicet osm malých kapucínů, včetně sklenek minerálky a prťavých sušenek, kteréžto jsou v ceně, vše hradí mineralogické sdružení jakožto prostředek pro vědecké účely, kdepak, přisně tajné, to byste toho chtěl moc vědět, dobře, tady na straně tři je

adresa a číslo účtu, už s tím nemám nic společného, je pravděpodobné, že během několika vteřin se nechám svým vlastním tlakem zcela rozdrtit takže sbohem, doporučím Váš podnik všem důležitým instancím starším deseti tisíc let...

V závětrí

V závětrí je tam, kam nedoléhá hluk, kde se netřepetají listy na stromech, kde klidně nepozorovaně spadnou dolů. Padají téměř neustále. Už minula doba rozzářených barev, Navazujeme uzly vědomě a s přízní větru. Držíme se života starší doby železné, břidlicová vrstva trpně snáší naše rozmary.

Skryl jsem se do závětrí, protože až dosud byl v bavlnce letargie a apaticky vyčkával. Učiním vše pro to,

abych změnil formu apatie na více se lesknoucí, blyštivou a lákavou nečinnost. Je v závětrí a stromy se na podzim kymácí dle vlastního režimu. Proběhl jsem městem a všemi druhy sídlišť, ale vzdálil se podniku. Škoda toho vzdálení se, škoda té nezakotvenosti, škoda toho ne-podniku. Jestli mi zaplatili těch čtyřicet osm kafí, jestli ano? Na co bych pak vzpomínal? Vždyť ještě nedávno přelo a ještě nedávno svítilo slunce. V závětrí je klid a ten je pomlkou.

Jacobe, už Tě chlape ani nevolám, jseš pryč. Zdravím Tě. Doporučení jsou na svých správných místech. Zastavil bych se, ale nemám kdy, utíkám už konci města, sídliště se boří do té kaše, jak o tom četl v jiném listě, ani krajina, ani domy, rodinný krb a vysoké ploty.

Tady jsem zas naposled nechal Vladimíra, ano, pamatují si to dobře, on zůstal na okraji satelitního městečka po té dlouhé apoteóze všednosti a

rozměřování skříněk a pokojů, jen se svým spolupracovníkem, který neměl tušení o jeho obzoru, o té nizozemské žánrové krajinomalbě, jen zůstat na zastávce a vzpomínky si promítat do toho polaroidově zbarveného obrazu s názvem „Co by, kdyby...“ Úplně naposled jsem Vladimíra viděl v hospodě „U přívozu“, tuším tak se ta hospoda jmenovala, kousek od řeky, malé molo, občas se tu nějaký rybář odrazí od břehu, dal si pár piv, lahváče do kymácející se lodky, čeká a necinká, čeká, jestli nezabere, nevadí mu, že nezabere, nestojí o to, jde mu o to sedět a nic nedělat.

NIC NEDĚLAT.

Co to jenom je, na to snad nikdy nepřijdu. Nemíním rozhodně *ne-dýchat* ale ne ani snadné nic nečinit v součinnosti s dýcháním. Dýchám a tedy *něco dělám* a o to

rozhodně teď jde, ne jinak, ne podle návodu, ne podle normy, křivkami zaoblený a šrafurami pečlivě vykreslený, v barevných plánech rozložený, zpevněný linkami, místy prokreslený, místy nahozený *sedící a nicnedělající*.

To je on.

JE ZPĚT V PODNIKU.

(Jacobe, Vladimire, ještě se o Vás zmíním, ale později...)

V rukou mi nic nezůstalo, protože co může zůstat v dlaních, jak se profoukne mezi prsty? Jen závan, odtušení spoje, literární brak a jízdni řády. Dráty napjaté ve městech a jejich spleť, co znovu uchvacuje.

Není uchvácení a nejsou prázdné podniky. Kafe a tisíc sladidel, lákadel a obtížností. Nebere to konce, lenošně a ospale se převalovat po opěradle, rozsochatě být rozložen na všechny strany, tu přidrátovat, tu odmontovat, tu nedopatřením spustit. Dělat připojení a navazovat v sledu odpojení. Další věc plus.

Kdyby se blížil závěr, rychle se schováme a budeme podřimovat na poli. Bělma očí se zalesknou fyzickými odrazy šedohnědých ploch. Dopředu neví nic, dozadu odčítá.

Jsou to všechno jen cvičení, jen pouhá cvičení. Vstaň a dělej důležitého. Zakládá si na moci? Na předložce bez. Bez ničeho důležitého. Kam jsem to jen založil? Kde mi to zas spadlo? Lezu pod stůl, otvírám knihu a rozsvěcuju stolní lampu.

Na sídlištích se také rozžala světla. Nápis na betonových štítech se zostřili, ta plochost, ty mezery, ta prázdná místa. Vyhledávám podnik ještě před tím, než explodují. Zavrtávám se do blaženosti jako

hřebík do podrážky. A pod botama to vře a nikdy neskonečíš. Už jsem Ti to, Jacobe, opakoval? Už jsem Ti tak dával za pravdu? Prolétnu tady nočním městem jako nějaký pobuda? Jako kdybych já byl vágus a ležel tu týden na jednom místě a ty zatím

Tup tup

kopeš dál a nic Tě nezajímá. Odpočiň si.

„Nikdy !!!“

Od té chvíle zas o Tobě týdnů neslyšel.

Celou tu dobu jsem zas procházel sídliště, ve městě šum, jedno, co to bylo, svištěly dráty trolejbusů. Z ničeho nic se vzdmula celým městem vlna rozjezdů

městské hromadné dopravy, chodci uhýbali tramvajím, autobusy hučely mezi průhledy panelových domů a sídlištních „center kultury“. V těch prostředcích chlapi nasupení, čepice na hlavách, odplivnou si tak aby to nikdo neviděl, jedno, kdy tramvaj zastaví, s řidičem na jedné lodi. Jak v přístavu, jak hluk přepravišť, jak racci poletují nad vlnou, tou jednou a té se drží. Jak uložené přepravníky čekají na své odběratele a ti nepřicházejí, jak plůtky městských parků, co se oklepávají od návětrných strnišť, to ne-městské v nich, ta pomlka, ten nemístný zvuk. Šumění, které mě zastihlo v posledním bloku a tak dál, než se zmátoří a vyjednají druhou vlnu. Nikdo mě nezahlédl z těch tramvajů, autobusů a trolejbusů, už mi dochází dech. Žádný vztek, žádná zlost, popadnout dech. Na jeden zátaž všemi čtvrtěmi a ani kafe ani nic. Za městy pole, za sídliště triangulační body. Výhledy a šedé plochy před okny.

Zastavil jsem se až na posledním obrubníku poslední smyčky trolejbusu a dál jen výhledy a deníky. Plný batoh, co jsem vyhodil do popelnice, obálka s penězi, zase tam nejsou, čekání na telefon v poslední telefonní budce na posledním výstupovém ostrůvku. Všechno jsem si uložil, není mi to k ničemu a Jacob stokrát překopával rozdrčenou zeminu. Najdu polní cestu a učiním pokus o pád:

Pokus o pád (možno opakovat kdykoli)

Najděte libovolný kus pole, kdekoli, odkud není možno dohlédnout k čemukoli, co připomíná civilizaci. Žádný dům, žádné elektrické vedení, silnice někde v dálce na obzoru se povoluje. Postavte se zpřímá, nejlépe rovnou na polní cestě, která bude tak činit průsečíky Vašeho pádu, průmět, spojnice, sběh

perspektiv, směrobod a ukazatel Vašeho počínání. Po krátké koncentraci se rozeběhněte, nasad'te co nejrychlejší tempo v co nejkratším čase a zhruba po 20 – 30 metrech s sebou prudce hod'te o zem. V okamžiku pádu, kdy jsou Vaše nohy vymrš'těny k obloze zatřepajte jimi a tak se ještě vteřinu udržte v této navozené situaci pádu. V tu chvíli musíte strnout jako kámen a zůstat tak, dokud nebude Váš čin Vámi samotnými zaznamenán a zvěčněn.

V tu chvíli jste učinili *pokus o pád* a zbývá jen ponořit se do prvních vrstev zeminy, neboť jste nepadli z hlubin pomyslného vesmíru na tento kus pole jen pro to, abyste se tu roztrřístili na padrt', ale abyste se ponořili v důsledku své setrvačnosti do hlubin Země a začali tak navazovat a zpracovávat opět to, co jste už po sté zapoměli, co jste už po sté ztratili, co jste až dosud drželi pod povrchem a trápili se tím, že to, znovu a znovu, nemůžete nalézt. (toto navazování Vám ovšem nezaručujeme!)

Svrchní vrstvy (kvartér, neogén)

Stáří první vrstvy Země je odhadováno zhruba na dvě miliardy let. V téhle vrstvě jsem si rozestlal a vzpomněl si na doporučení, které jsem slíbil číšníkovi v podniku a které hodlal učinit hned, jak se dostanu do vrstev starších deseti tisíc let. Ano, ale kde nic, tu nic. Nevyváženost. Pomalu začínat. Pomalu rozsvěcovat. Že někdo něco řekl se jen mohlo zdát. Zahrabaný mezi prvními úlomky nádob, mezi kostěnými jehlicemi a soškami Venuší, mezi nasloucháním a odbouráváním, s mírným šumem v zádech.

Tedy kvartér. Zcela pod povrchem. Ten název samotný mi evokuje slovo „kvart“ a to zní či snad může znamenat (latinsky? Kde jen tady seženu slovník?) že je to jako čtvrtina, či alespoň kvarteto, kde jsou čtyři hráči.

Vzpomněl jsem si na kvarteto. Pokud by tomu tak bylo, pak mohu tvrdit téměř s jistotou, že zde byly kdysi útesy, srázy k moři. Mořské dno tu bylo bezpochyby, tedy i zlomy a pukliny v zemských deskách. A kdysi na jednom z těch srázů hrálo kvarteto, patřilo do zapomenutých složek Jacobova příběhu. On to byl, kdo se jednoho rána probudil po probdělé a pohlčené noci v díře na vrcholu srázu, který by bylo možno lokalizovat kdesi u francouzských břehů zamlženého kraje Boulogne sur mère. To zkrátka byla jen zapomenutá kapitola a zde v břidlicových vrstvách to rezonuje přeskokováním, odbíháním, zabočováním, ztrácením se.

Tedy kde je tady nějaký podnik? Copak mě zas přepadá chuť na kafe, copak už jich nebylo dost? Gesto ruky mi ustrnulo v půli. Nechal jsem to být. Odložil jsem zavření očí na jinou chvíli, kdy si přiřtu víc jistoty alespoň v tom málu. Jako kdybych byl na čtvrtině sil, co

jsou jinak čtvrtinou běžného povzdechu. Tedy opět: kvartér.

Začnu opět a znova: ještě nezasypané a neodlupující se vzpomínky společně již s těmi drolicími se, podsouvajícími se, mizejícími, ztmavujícími se, plnými kostí a stěpů.

Na tomto místě mělo být zvýraznění. Uvědomil jsem si, že jsem v Zemi a že se odsud nemůžu hnout a přeci jsem ještě nedávno seděl v podniku a donekonečna přerušoval a stokrát navazoval na ztracené nitě. Večer pod lampou si ukazováčkem a palcem stisknu víčka ke kořeni nosu, napnu spánky a na chvíli tak ulevím pálení v očích. Jak se tak viklám mezi kvartérem a mnohem staršími vrstvami, tak veškerou chronologii zakopávám!

Ztěžkly mi ty víčka, jak na útesu k ránu a tak se pokouším ještě o víc, než co vyplnil v dotaznících: ubíhám směrem od těch polí, protože ty pole, to je jak život sám, jak ráno, když si máslem namažu rohlík a jak když mlhy na těch kopcích si na okamžik pootočení hlavy oddechnou a vy můžete slepovat a slepovat donekonečna, ale výsledný film je přeexponovaný, takže nepomůže střih, přebarvení, nic.

V kvartéru se zdržovat nebudu, mizím, nerozestýlám si už, uléhám a spím jak jsem.

Zaráží mě u těchto tak mladých a čerstvých vrstev vlastně jejich stáří. Mohl bych i říct: „Je to už dlouho, je to už pravěk.“ Vybral bych z těch zemin jen ty úlomky, jen ty zajímavé kousky, ale jak se v tom přehrabovat, když to není nahoře nebo dole, jak do sklenice vody jakoby se ponořily ruce, jak hrábnout do vzduchu.

Neznamená to ale, že jste se zaryli do hlíny vůkol

Můžete totiž vylézt a znovu a posté, jak už jsem říkal. Záruka na mnoho let, než se postavíte do pozoru a ani to ne. Jako proud, lehce a jako kusem dřeva ve splavu, když vymotá se a zase je stažený vírem, dokud ho prostě nějaký jiný proud, kontraproud, nevyvrhne ven a nepokračuje dál v plavbě dál, mírně, stojatými vodami, peřejí a zase k jinému jezu, pořád dokola.

Tohle jsem si chtěl otisknout v hlavě, zpátky, zpátky, už jsou to předěly jak se patří, raz, dva, ke kůlu a odvázat se, pod mostem a nanečisto. Jak to zasekávat, jak to Jacob říkal, jak to nechávat odpadnout, od sebe odpadnout, jen tak nechat, kopnout, zpozorovat mrak, nevyvolané, latentní, skryté a pak jinak, než si myslel, že záznamy byly. Záznamy, vtisknuté obrazy, redundantní plátna, repetitivní vzlyk, umučený

podvečer, ulice v připsaném městě, jak byl ten formulář, já si to nevybral, já si jen prostřídal jednou rychle, jednou pomaleji.

Tohle jsem měl v plánu, v plánech, pomuchlané v kapse jak ujížděl trolejbusy na konce měst, ale sami vidíte, kam to vede a zůstanou jen výběry, the best of, tomu si nezabráním, jak si to zadal, co z té mašiny vypadne. Strojově, uhlazeně, nanečisto a s fáborkami jak o pouti. Jako sláva v posledních sto metrech a nedoběhnutí jako předurčení. Kresličí cílových čar, vzpoura, revoluce, křídly skoupeny ze všech papírnictví, krach, přeorientování, zničení a sebeúcta.

Že mám v sobě strach a krmím ho jak pejska, to jsem věděl už dávno. Ale jak si zasypával vrstvu po vrstvě a upadla mi tam i ta plastová lopatka, tak to si

říkal: „Je to v kýbli, je to hotovo, zabal to.“ Tak jsem tedy vstal, prohrabal kýbl, oprášil, zabalil a poslal.

A ty mi Jacobe tvrdíš, že Ti to ještě nepřišlo, takže já už opravdu nevím, jak tě nacpat do tohoto příběhu, když rytmus Ty mu určuješ a oslovení není jak v dopisech, ale jako za jízdy tramvají, když zpoždění je nadosah.

Kdy naposled slyšel jsem rachot? A kdy naposled zapadly ty slova do pytle, sakriš, už jsem se nezbrzdil o víc jak rovinatou nížinu, plus mínus sto metrů, to se snad dá dohnat, ne? Pořád nahoru a pořád na sever. Až k zalednění:

Neogén

Zůstanu v něm, ani se nehnu. Už od tramvajového můstku k němu zamířil, už od trolejbusových smyček, už jak naposled umazal to pobíhání po ulicích. Mezi

ulicí, podnikem a neogénem se tu kvartérem domotal až sem, aniž bych to dělil na třetiny či na čtvrtiny. A že jsem nezaspal jsem si mohl blahopřát. Jestli posbírám za poslední dobu ty popisky, tak s plánkem až před dveře. Sáhnu do kapsy a vyndám pomuchlaný papír. Sakra, tady je to a já to hledal!:

Všude kolem jenom led, ticho, nakolik se k němu přidal, nakolik se k němu přidrátoval, na kolik se k němu přisnil. Zalednění po celé půli hlavy, navíc i s odezvou ve spodním taktu, jako když v pohybu zmrzne skákající, jako vyplašený holub. Zalednění odsud posud a v něm vymezené, jasně dané místo, nyní ještě s funkcí, ale jak led roztaje, tak přírodním úkazem vzácné ceny: bludný kamen.

Ze dna švédského moře, od ostrovů Dánska, tam někde se valil, aniž bych to zpozoroval. A že si ještě nic nezadal

se zeminou a štěrkem, že si vápencovatěl v přirozenosti na sebe kladených schránek korýšů a lastur, že si nepřipustil, jak se rozpouští tam na dně a pod trsy sasanečků, že bych se toho nenadál, že se tím svým množstvím prolámou do zapomenutých, či spíš jen nepřipomínaných výletů, jak slunce zapadne pomalu k břízám a stíny jsou vymezené jinovatkou. Jak pookřeju a dám mu hold, dám mu vděk, dám mu výzvu jak z posledního tahu. Nerozkreslený, slinutý, zesovatělý. Takhle se zaryl do té masy ledu. Teď tu budu trčet celou věčnost, než se na sebe rozvzpomenu. To chce jen dopřát doporučení číšníka před kvartérem: Co je straší deseti tisíc let, má Vaši přízeň.

My jsme Vám skutečně nakloněni. Ale vy si tu kopete hrob. Není to obvyklé, že sedáváte pod borovicemi a mluvíte s kameny. Za kopcem doutná oheň, v celé Skandinávii rozhodně není jediný, a slunce si prorazí

taky svůj díl, takže máte na co čekat, ale bez netrpělivosti, zaražení v ledu, zůstaňte tam. Tak provolávám jak v předtištěném dotazníku a hlas se mi láme v puklině necelých sto metrů od kořene mých žil. Nejsem rozhodně jediný bludný kamen široko daleko a severní tažení mi dává oprávnění. Snad právě proto si tu беру do úst ty už jednou zjihlá souvětí a není divu, že ledová vrstva pookřává, i když vyšrafovaná je stále natolik hustě, že by se za ní nemusel stydět ani ten nejodlehlejší severský ostrov. Jako když jsem byl na něm, pod ním i si ho přitahoval, tak jako tomu bylo a bude bývat, tak jako překroutil a odvysílal rezonanci do té praskající suti. Tak jsem si popřál dalších nových let, počítáno na desítky, tisíce, počítáno dle vrtné sondy, počítáno dle žil v mém mechém obrostlém boku. Nezůstával jsem dlouho švédskou žulou, protože i v ní

vězí vzpomínky, že bych si nevěděl za chvíli rady s jejich šuplíkovaním a převáděním.

Vzor se vztyčil a kreslíř má pauzu, tedy nyní volně a hladce, jak led pomalu taje a masa zalednění mizí. Zamžikat a nechat polknout, jak chutná právě roztátý ledovec. Že se mi tedy stáhly posuvné kry z očí, jak by pukliny měly být ponechány, kde jsou. Takhle se dá nad zaledněním vyzrát, takhle se jím dá proplout, takhle se jím dá obtát, takto je ponecháno svému osudu a žízeň už se nevyzbude.

Zaplatil jsem a odešel

Nakonec Vám nezbude stejně nic jiného, než zaplatit a odejít. Kolkolem se k tomu pne veškeré to pachtění:

Zaplatit a odejít. Spočítali mi to pěkně po vrstvách, pěkně dohněda, šeda, ruda, žil a míz.

„Tak to máme jeden nepodařenej skok, něco jako pád, jeden výsměch, dvakrát pookřání s následným zledovatěním, asi pětsetkrát pokrytí mechem...co říkáte...ne, to opravdu nevím, vy jste minule platil kartou? Vaší společnosti je to očividně jedno, jak tak vidím... Pane, vy jste tady vyseděl důlek, vy jste tu udělal proláklinu, vy jste tu nechal protéct tuny ledu a šterku a odvoláváte se na minulost...“

Ne že bych byl nezduřilý, co na tohle můžete říct: Přál bych si zaplatit a odejít.

A odejít.

Milý Jacobe

Milý Jacobe

Je to už hodně dlouho, co jsem Ti nenapsal. Nepíšu Ti už téměř s železnou pravidelností. Jak je rok dlouhý, tak si na Tebe nevzpomenu. Vleču s sebou svou přípojku a nenacházím vhodný konektor, znáš to určitě lépe než já. Ale aby se to tu nezvrhlo v patetické kecy: Jestlipak jsi ještě potom kopal? Tedy ptám se Tě takhle zhurta, ale nic jiného mě nenapadá. Poslední zprávy by se daly označit za, jak se říká, kusé a z nich jsem se nedobabral žádnému jasnějšímu sdělení: Kdy a kde se sejdeme, jestli to má ještě smysl, kam ses prokopal, jestli to nebylo celé fingované, jestli nemá mineralogický spolek falešný účet v bance, jinak bych se tu nedoplátil, ba co hůř, s nejvyšší pravděpodobností by mě zavřeli tam kam patřím: Do volného prostranství tmavě okrových lánů a

polí, plno bláta, žádné cesty kolem. Široširé nic. Nepředpokládám, že mi odpovíš, nepředpokládám, že by mě list od Tebe vůbec kdy zastihl, nepředpokládám, že mě slyšíš. Nepředpokládám, že jsi...

A najednou odněkud zespoda, ne přímo rovnou vertikálou, trochu úkosem, takhle někde pod kobercem a ještě milion tun pod tím kobercem, přes dva miliony let starou brázdou předalpinského vrásnění a osm set tisíc let staré spadlé stromy proběhl mi do nohou a do hlavy vzkaz:

„A jak jsi na tohle všechno prosímtě přišel? Nikdy ses nesnažil obejít půlku země. Přesto Ti zachovávám přízeň. Uvízl jsem někde v neogénu, v kvartéru, nevím přesně, zasypal mě popel, zalilo bahno, zkameněl jsem zevnitř a splynul se Zemí. Nezbylo po mě nic, hranice mého těla se

slily s hranicemi úlomků a střepů té příšerné historie, neostrost na miliony tun zeminy propočítána s přesností na milimetry. Já jsem si tu pohvizdoval, to se stalo skučením v jeskynních prostorech. Ty's to všechno znal, ty's to všechno viděl, ty's to všechno cítil...

A tak se netrap, že už to není a nepřivolávej to neustále zpět, to není o neoživení, to je o přijetí staré schránky jako slinuté, spolčené s miliony a miliony dalších, ta obrovská čísla, ta posloupnost. Přijal jsi úděl dna: Jako jedna schránka korýše, která se rozplynula v blocích podmořské brázdy a vystoupila ve vápencový útes. Bílý, svítivý útes, který vidíš z dálky, jak připlouváš ke břehu a jak se těšíš, že vystoupíš na pevninu, že se zapřeš nohama do Země, že se ohlédneš na břehu a necháš to být. Vyrovnal jsi účet, tak to konečně vezmi na vědomí. Vzpírat se tomu je nepřirozené. Skončíš u protimluvu.

Vykonal jsi, viděl jsi, slyšel jsi, cítil jsi a myslel: tak to mělo být. Stokrát bys to zopakoval. Opakování konejší. Neusni.

Měl jsi velké množství káv, měl jsi dostatek peněz na účtu, který skutečně existuje, měl jsi bezstarostnost. Je uzavřená, hladina se prohýbá, příboj zlehka doléhá před polednem tam pod těmi útesy. Lehni si na pobřeží, na kameny, dívej se vzhůru a vzpomeň, že jsi jeden břeh nechal a teď spíš. A v tom snu ti říkám:

„Nekopej...“

tup tup
tup tup
tup tup
... ..
... ..

Ostrava, květen 2006

sledujte další volné pokračování v příštím sešitě

Lukáš Henzl Jacob Heinz
Zasekávám

Ptejte se u svých knihrozdavačů v průběhu let 2007-2010

NEKOPU

Lukáš Henzl
&
Jacob Heinz

Vydalo
Nakladatelství jednoho lukina
v kapesní edici 10 x 10
jako dvojsvazek KOPU 2004 - NEKOPU 2006
Vlastním nákladem
Výtisk č.

Tento sešit vychází bez podpory
Ministerstva kultury ČR i EU
Odborná spolupráce Lukas Heinz
Ilustrace: Kartografie Praha
V Ostravě
v parném červenci
2006

